

Насамкінець, кримінологічні засади запобігання злочинності у митній сфері передбачають:

– централізоване управління ланцюгом переміщення товарів через митний кордон України і роботою посадових осіб митних органів з метою подолання митного шахрайства, фальсифікації товарів, контрабанди, зловживання митними пільгами, порушень митних правил;

– всебічна автоматизація проведення посадовими особами митних органів спрощених митних процедур шляхом прозорого застосування митного і податкового законодавства під час здійснення митного контролю;

– підвищення функціональної спроможності митних органів шляхом модернізації системи оплати праці і кадрової політики в митних органах;

– європейське обладнання пунктів пропуску інформаційно-сервісними терміналами з електронного декларування товарів та сплати митних платежів; створення сучасних комп'ютерних програм розрахунку всіх видів митних платежів і контролю правильності їх обчислення;

– законодавче удосконалення проведення на митному кордоні митних процедур під час здійснення митного контролю переміщення товарів через митний кордон України.

Список використаних джерел

1. Олійник Д.О. Запобігання корупційним злочинам, що вчиняються при здійсненні митних процедур: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2018. 20 с.

2. Додін Є. В. Митна злочинність: поняття та структура / Є. В. Додін // Митна справа. – 2010. – № 3. – С. 17–29

Богатирьова Ольга Іванівна,

професор кафедри кримінального права і кримінології Університету державної фіскальної служби України, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто організаційно-правові засади функціонування системи пробації в Україні. Визначено її організаційну структуру: 1. державна установа «Центр пробації»; 2. структурні підрозділи Центру пробації – регіональні філії; 3. територіальні підрозділи – уповноважені органи з питань пробації; 4. сектори ювенальної пробації – центри ювенальної пробації.

Ключові слова: пробація, державна установа «Центр пробації», уповноважений орган з питань пробації, центр ювенальної пробації.

Summary. Organizational and legal basics of functioning of a system of a probation in Ukraine are covered. Its organizational structure is defined: 1. public institution «Center of a probation»; 2. structural divisions of the Center of a probation are regional branches; 3. territorial divisions are authorized bodies concerning a probation; 4. sectors of a juvenile probation are the centers of a juvenile probation.

Keywords: probation, state institution «Center of probation», authorized body on probation, center of juvenile probation.

Закон України «Про пробацію», прийнятий 05.02.2015 р., вперше нормативно закріпив положення по застосуванню пробації в Україні. Однак досі, ним не визначено організаційної структури вітчизняної системи пробації.

Зокрема, законодавчо не закріплено відповідального органу за реалізацію пробації в Україні. Дана проблема виникла тому, що в Законі України «Про пробацію» немає чіткої вказівки на цей орган. У п. 4 ст. 2 вказаного Закону йдеться лише про те, що це «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері пробації» [1].

Тому згодом на державному рівні питання визначення відповідного органу виконавчої влади, який би взяв на себе функцію реалізації державної політики у сфері пробації, вирішилося з прийняттям Постанови КМУ від 30.06.2015 р. № 456 «Про внесення змін до Положення про Державну пенітенціарну службу України», якою функцію реалізації державної політики у сфері пробації покладено на Державну пенітенціарну службу України [2]. У той же самий час цією постановою КМУ реалізація пробації запроваджується на базі підрозділів кримінально-виконавчої інспекції Державної кримінально-виконавчої служби, які в межах чинного законодавства вже здійснювали окремі функції пробації в частині виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, а відповідно мали певну матеріальну базу, штат співробітників з необхідним досвідом подібного роду роботи.

Однак це тривало недовго і вже 18.05.2016 року КМУ своїми Постановами № 343 «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції» [3] та № 348 «Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства» [4] цього ж дня ліквідував Державну пенітенціарну службу України, створивши натомість у складі Мін'юсту три нові департаменти, а саме: Департамент пробації, режимний департамент та Департамент ресурсного забезпечення.

Відповідно до вищевказаних постанов новостворений Департамент пробації при Мін'юсті став органом, відповідальним за пробацію. Між тим вже 13.09.2017 р. відповідно до розпорядження КМУ №655-р «Про утворення державної установи «Центр пробації» [5]

та під. 13.1 п. 12 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою КМУ від 02.07.2014 р. № 228 [6] була утворена відокремлена державна установа «Центр пробації», яка почала функціонувати теж у складі Мін'юсту з 01.01.2018 року.

Отже, до нормативно-правових актів, які розкривають організаційно-правові засади функціонування системи пробації в Україні слід віднести: 1) Положення про Міністерство юстиції України (постанова КМУ від 02.07.2014 р. № 228; 2) Про утворення державної установи «Центр пробації» (розпорядження КМУ від 13.09.2017 р. № 655-р); 3) Типове положення про уповноважений орган з питань пробації (наказ Мін'юсту від 18.08.2017 р. № 2649/5; 4) Типове положення про сектор ювенальної пробації (наказ Мін'юсту від 18.08.2017 р. № 2649/5; 5) Положення про Державну установу «Центр пробації» (наказ Мін'юсту від 28.12.2017 р. № 4322/5).

Згідно перерахованих нормативно-правових актів КМУ та Мін'юсту організаційна структура вітчизняної системи пробації передбачає: 1. державну установу «Центр пробації»; 2. структурні підрозділи Центру пробації – регіональні філії; 3. територіальні підрозділи – уповноважені органи з питань пробації; 4. сектори ювенальної пробації – центри ювенальної пробації.

1. Державна установа «Центр пробації» є неприбутковою державною установою, створеною для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України з питань пробації і безпосереднього спрямування та координації діяльності уповноважених органів з питань пробації, що належить до сфери управління Мін'юсту.

2. Структурні підрозділи Центру пробації – 24 регіональні філії, які функціонують як керівні органи Центру пробації в областях. Штатна чисельність від 5 до 10 осіб – це керівник філії та спеціалісти.

3. Територіальні підрозділи – уповноважені органи з питань пробації.

Уповноважений орган з питань пробації (далі – орган пробації) є органом виконання покарань, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та пробації. Орган пробації є територіальним відокремленим підрозділом, кількість яких нині в Україні налічує 560.

Орган пробації утворюється Міністром юстиції України в адміністративно-територіальних одиницях України для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України.

Сектори ювенальної пробації – центри ювенальної пробації. Центр ювенальної пробації – це уповноважений орган з питань пробації, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, та пробації щодо неповнолітніх. Нині в Україні існує 13 таких

центрів. Сектор ювенальної пробації утворюється Міністерством юстиції України в адміністративно-територіальних одиницях України для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України, а також завдань, визначених законодавством про пробацію. Сектор ювенальної пробації безпосередньо підпорядковується Центру пробації та є відокремленим підрозділом без права юридичної особи. Більшість завдань та функцій сектору ювенальної пробації співзвучні із завданнями та функціями органу пробації, однак здійснюються виключно щодо неповнолітніх осіб та з урахуванням їх особливостей.

Отже, в цілому організаційна структура системи пробації в Україні за чотири роки з дня прийняття Закону України «Про пробацію» вже остаточно сформована. Однак, у той самий час, відбувається її удосконалення, зокрема шляхом нещодавнього відкриття у березні 2019 року у м. Харкові модельного офісу пробації.

Список використаних джерел

1. Про пробацію: Закон України від 5 лют. 2015 р. № 160-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. Ст. 93.

2. Про внесення змін до положення про Державну пенітенціарну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 30 черв. 2015 р. № 456. Офіційний вісник України. 2015. № 54. Ст. 1754.

3. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції: постанова Кабінету Міністрів України від 18 трав. 2016 р. № 343. URL.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/343-2016-%D0%BF>.

4. Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства юстиції: постанова Кабінету Міністрів України від 18 трав. 2016 р. № 348. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP160348.html.

5. Про утворення державної установи «Центр пробації»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 верес. 2017 р. № 655-р. URL.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2017-%D1%80>.

6. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лип. 2014 р. № 228. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF?find=1&text=%EF%F0%EE%E1%E0%F6#w11>